

Elämänturvayhtiö

Vakuutusten rooli eläntautiriskien hallinnassa

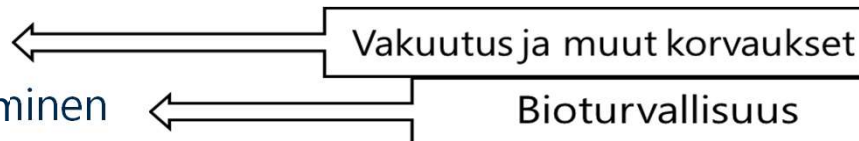
Suojaa SiKana – hankkeen tautisuojauskoulutus
3.2.2021

Teppo Raininko

Riskienhallinnan perusta

- Riski = ei-toivotun tapahtuman mahdollisuus
- **Riskin suuruus** = riskin koko(€) x riskin todennäköisyys
 - riskien hallinta on vaikuttamista näihin tekijöihin.
- Riskien hallintaa ovat:
 - riskin tiedostaminen
 - riskin ulkoistaminen
 - riskin koon pienentäminen
 - riskien todennäköisyyden vähentäminen
 - varautuminen seurauksiin.

Vakuuttaminen riskienhallinnan välineenä

Vakuuttamisella pienennetään riskiä ulkoistamalla sitä vakuutusyhtiön kannettavaksi ja varaudutaan riskin toteutumisen jälkeiseen tilanteeseen.

- **Vakuutusyhtiö ei ota kantaakseen hallitsematonta riskiä**
 - Riskin on oltava arvioitavissa
 - tilastollista tietoa / luotettavia arvioita vahinkojen määrästä ja suuruudesta
 - Vakuutusyhtiö edellyttää toimenpiteitä, joilla vaikutetaan riskiin
 - osastointi, rakenteelliset vaatimukset, viranomaisvaatimukset, suojeleohjeet
 - suojeleohjeiden laiminlyönti voi johtaa vakuutuskorvauksen alentamiseen tai jopa sen epäämiseen kokonaan
 - suojeleohjeet voivat perustua vakuutusyhtiön omiin havaintoihin tai olla muiden, laatimia ohjeita, joita veloitetaan noudatettavaksi.
 - Vapaaehtoiset toimenpiteet voivat vaikuttaa vakuutuksen hintaan
 - viranomaisvaatimukset ylittävät toimenpiteet
 - Laatu järjestelmät, biocheck jne.

Eläntautien korvaaminen

Lakisääteisesti vastustettavat eläntaudit

- **Helposti leviävät eläntaudit**
- Vaaralliset eläntaudit
- Valvottavat eläntaudit

Kun eläimiä määrätty hävitettäväksi helposti leviävän eläntaudin pysäyttämiseksi, oikeus korvauksiin

- eläimistä
- keskeytyksestä
- saneerauskuiluista.

- **Salmonella (ym. ryhmävakuutuksilla hoidettavat eläntaudit)**
- Salmonella-/ epidemiakeskeytysvakuutus

Yksilöllinen vakuutus, jos ei mahdollisuutta ryhmävakuutukseen

- .

Yksilöllisesti vakuutettavat eläntaudit

- Korvauksen edellytyksenä eläimen **kuolema tai lopettaminen eläinsuojelullisista** syistä.

Väliinpuotoamisen vaara

- Jos viranomainen määrää **karanteenin** naapuritilalla havaitun lakisääteisesti vastustettavan taudin johdosta.

Valtion korvaukset

- **Eläintautilain mukaan** eläntaudit jaetaan **vastustettaviin**, ilmoitettaviin ja muihin eläntauteihin
 - Vastustettavat eläntaudit jaetaan **helposti leviäviin**, vaarallisiin ja valvottaviin eläntauteihin
 - Helposti leviävien eläntautien aiheuttamat menetykset kuuluvat valtion maksamien korvausten piiriin
 - todetun taudin vuoksi lopetettavat eläimet korvataan käyvästä arvosta
 - ansion menetys enintään 3/4 todellisesta menetyksestä
 - lisäksi korvataan puhdistus- ja desinfiointikuluja.
 - Tilat, joilla ei ole todettu tautia, mutta jäävät rajoitusalueen sisään
 - eläimet enintään 3/4 käyvästä arvosta
 - Voidaan korvata ansion menetyksestä aiheutunutta vahinkoa.

Tilatason vakuutukset:

Maatilavakuutus / tuotantoeläinten vakuutus

- Korvaa tapaturmien ja sairauksien aiheuttamia eläinten menetyksiä, kun
 - eläimiä kuolee tai lopetetaan eläinsuojelullisista syistä
 - korvauskynnys ylittyy
 - saman vakuutustapahtuman seurauksena menetetään vähintään X % eläinryhmästä
 - korvaus käyvän arvon mukaan
 - mahdollinen keskeytyskorvaus, jos keskeytysvakuutus
- Vuositasolla korvattavaksi satoja eri vahinkotapauksia
 - Sairauksia ja tapaturmia.

Tilatason vakuutukset:

Maatilavakuutus / tuotantoeläinten vakuutus

- Siipikarja kasvatetaan yleensä osastokohtaisesti
- Siten siipikarjaa vakuutettaessa on vakuutukseen merkittävä osasto- tai hallikohtaiset eläinmäärät sekä kokonaiseläinmäärä, jonka perusteella vakuutusmaksu määräytyy.
 - Esim. broilerintuotannossa 3 hallia, joissa jokaisessa on 30 000 lintua
 - hallikohtaisesti voidaan korvausrajana pitää 10 %* eläimistä eli 3 000 lintua.
 - kokonaiseläinmääräksi merkitään 90 000 lintua.
- Jotta korvauskynnystä voidaan soveltaa osastokohtaisesti, osastojen pitää kaikkien riskien osalta (tulipalo, eläintauti jne.) olla riittävän erillisiä yksiköitä.
 - Laajassa turvassa pelkkä palo-osastointi ei riitä.

**korvauskynnys on sopimuskohtainen ja merkitty vakuutuskirjaan*

Tilatason vakuutukset:

Maatilavakuutus / tuotantoeläinvakuutus

- Vakuutus ei korvaa
 - jos sairaus on alkanut ennen eläimen tuloa tilalle
 - salmonellan aiheuttamia vahinkoja => *salmonellavakuutus*
 - vahinkoa, joka aiheutuu rehuvalmisteesta => *rehulain ankara vastuu*
 - tautisaneerauksesta aiheutuneita kustannuksia
 - eläimen teurastamista tuotannollis-taloudellisten syiden vuoksi
 - eläimen teurastamista viranomaisen laatiman saneeraussuunnitelman perusteella tarttuvan taudin leviämisen estämiseksi
 - vahinkoa siltä osin kuin korvausta saadaan muusta vakuutuksesta tai julkisista varoista esim. eläintautilain nojalla.

Ryhmävakuutukset:

Ryhmävakuutukset keksittiin tehostamaan salmonellan torjuntaa

- Vakuutuksen tarkoituksena on edistää salmonellan ennalta ehkäisyä, nopeuttaa taudin torjumista ja estää leviämistä tartuntatilanteessa.
- Ryhmävakuutusten keskeisenä periaatteena on laaja yhteistyö
 - ETT:n ja viranomaisten antamat ohjeet ohjaavat toimintatapoja tiloilla
 - elintarvikealan ja tuottajien välisissä laatu- ja yhteistyösopimuksissa tautien torjunta keskeisessä roolissa
- Vakuutuksissa pitkälti yhtenäiset ehdot ja muut pelisäännöt
 - tilatason omavastuu sekä korvausten maksimimäärä / vahinko / vakuutuskausi vaihtelevat sopimuskohtaisesti. Tunne oma vakuutusturvasi!

Ryhmävakuutuksiin tulossa muutoksia!?!

Ryhmävakuutukset:

Salmonella / monitautiturva (salmonella, PRRS, porsasyskä, sikadysenteria, aivastustauti ja kapi)

- Vakuutuksesta korvataan
 - menetettyjen eläinten arvo
 - Keskeytys
 - puhdistus ja desinfiointi.
- Kaluston tai rakenteiden uusimista ei korvata!
- Maksutasoon vaikuttavat tuotantosuunnan ja alueen salmonellariski, mahdollisen laatuohjelman taso sekä näytteidenottojärjestelmä.
- Suojeluohjeet:
 - ETT:n ohjeet eläintautien torjumiseksi ja leviämisen estämiseksi ovat tämän vakuutuksen pääasiallisina suojeluohjeina
 - jos vakuutettu on laiminlyönyt salmonellan torjuntaohjeiden noudattamisen, voidaan korvausta vähentää tai se evätä kokonaan.

Tilatason salmonellavakuutukset:

- **Tilatason Salmonellavakuutus** voidaan myöntää tilalle, jolla ei ole mahdollisuutta päästä ryhmävakuutuksen piiriin (tilateurastamot / suoramyyntitilat)
 - yleensä vain salmonellavakuutus, ei laajaa epidemiakeskeytystä
 - ~~tilan on täytettävä Sikavan kansallisen tason ehdot.~~
 - todistus salmonellattomuudesta ennen vakuutuksen voimaan tuloa.
- Ehdot ja suojeleuohjeet vastaavat kuin ryhmävakuutuksissa
 - usein kuitenkin sopimuskohtaisia poikkeamia.

Eläinvakuutusten suojeleohjeita

- Mikäli vakuutusnottaja havaitsee eläimissä merkkejä sairaudesta, tulee hänen viipymättä ottaa yhteyttä eläinlääkəriin. **Eläinlääkəriin** antamia hoito-ohjeita on noudatettava.
- Tuotantoeläimiksi voidaan ostaa vain Suomessa syntyneitä eläimiä tai sellaisia tuontieläimiä, joiden maahantuonnissa on noudatettu **Ruokaviraston** määräyksiä sekä **ETT** ry:n tuontieräkohtaisia ohjeita.
- Tilalle ostettavat pitoeläimet tulee olla tutkittu salmonellan suhteen kielteisellä tutkimustuloksella (joko yksilö- tai ryhmänäytein) Tutkimustulos ei saa olla kahta kuukautta vanhempi ennen eläinten siirtoa. **ETT:n** ohjeita tuontieläinten tunnistuksesta, tutkimuksista ja tarvittavista karanteeneista on noudatettava.
- Sellaisilla tuotantoeläimillä, joilla tuotanto perustuu kasvatuseriin, toiminta on järjestettävä kertatäyttöisyyteen perustuvaksi. Jatkuvasti kasvatuseriä vastaanottavalla tilalla uudet kasvatuserät on sijoitettava sellaisiin tuotantotiloihin, joista mahdollisen eläintaudin leviämisen riski tilalla oleviin kasvatuseriin on mahdollisimman pieni.
- Rehua voidaan ostaa vain niiltä toimijoilta, joiden tiedot julkaistaan **ETT:n** ylläpitämällä ns. positiivilistalla. Tilojen välisessä rehukaupassa on varmistettava, että myyjä on rekisteröitynyt alkutuotannon toimijaksi **Ruokaviraston** ylläpitämälle listalle.
- Jos vakuutettu tuo itse maahan ulkomaista rehua, on rehu ennen käyttöä tutkittava **Ruokaviraston** Rehujen varastointi ja vastaanottotilat on sijoitettava niin, etteivät jyrsijät ja linnut pääse kosketuksiin rehun kanssa. Siilot ja rehuvarasto on merkittävä siten, että rehuerien alkuperä on selvitettävissä. Siilot ja putkistot on puhdistettava säännöllisesti. Lisäksi on huolehdittava siitä, etteivät rehut varastointiaikana pääse kostumaan. Siilot ja rehuvarasto on pyrittävä sijoittamaan siten, ettei lannankäsittely saastuta rehunkäsittelyreittiä.

- Tuotantotilaan ei päästetä muita kuin välttämättömät ulkopuoliset kävijät, kuten lomittajat, eläinlääkärit, eläinkuljettajat, huoltomiehet jne, joille on vierailun ajaksi annettava suojavaatteet ja -kengät. Suojavaatteiden on oltava pitopaikkakohtaiset.
- Vakuutetun tai tuotantoyksikössä työskentelevien henkilöiden on vieraillessaan ulkomailla eläintiloilla pukeuduttava suojavaatteisiin ja – jalkineisiin. Navettaan ei tule päästää ketään, jonka ulkomaisesta tilavierailusta on kulunut vähemmän kuin 48 tuntia.
- Tilalla on toteutettava säännöllistä **eläinlääkäriin** seuranta. Tämä voidaan toteuttaa solmimalla terveydenhuoltosopimus **eläinlääkäriin** kanssa. **Eläinlääkäriin** tulee käydä vähintään kerran vuodessa ja käynnit on dokumentoitava, käynneillä seurataan mm. sairauksien oireita, sairastavuutta, kuolleisuutta, tautisuojausten toteuttamista. Terveydenhuollon toteuttaminen voidaan dokumentoida **Sikavaan**.
- Itsestään kuolleiden eläinten hävityksessä on noudatettava viranomaisten antamia määräyksiä.
- Vakuutetun on huolehdittava siitä, että tilalla pidetään kirjanpitoa tilan tuotannosta, **eläinlääkäriin** käynneistä, eläinten sairauksista, hoidoista, lääkityksistä sekä itsestään kuolleista ja lopetetuista eläimistä.
- **MMM:n Eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston** päätöksiä (esimerkiksi päätökset N:o 19/EEO/95 ja 21/EEO/95) salmonellavalvonnan näytteiden otosta ja tutkimisesta tulee noudattaa.
- Mikäli **teurastamo** / muu sopimuskumppani on antanut ohjeita eläinten hoidosta ja käsittelystä, joilla pyritään torjumaan salmonellaa tai ehkäisemään salmonellan leviäminen, tulee annettuja ohjeita noudattaa.
- Salmonellatartunnan vuoksi tilalle annettuja rajoittavia määräyksiä on noudatettava.
- Jos tilalla todetaan salmonella, tulee asiasta ilmoittaa viipymättä vakuutusenantajalle sekä toimittaa tilalle vahvistettu salmonellan saneeraussuunnitelma. Tilalla tulee viipymättä suorittaa teurastamon määräämän **eläinlääkäriin** ja / tai ao. **virkaeläinlääkäriin** tekemä epidemiologinen selvitys ja laatia tilakohtainen saneeraussuunnitelma, joka toimitetaan vakuutusenantajalle.

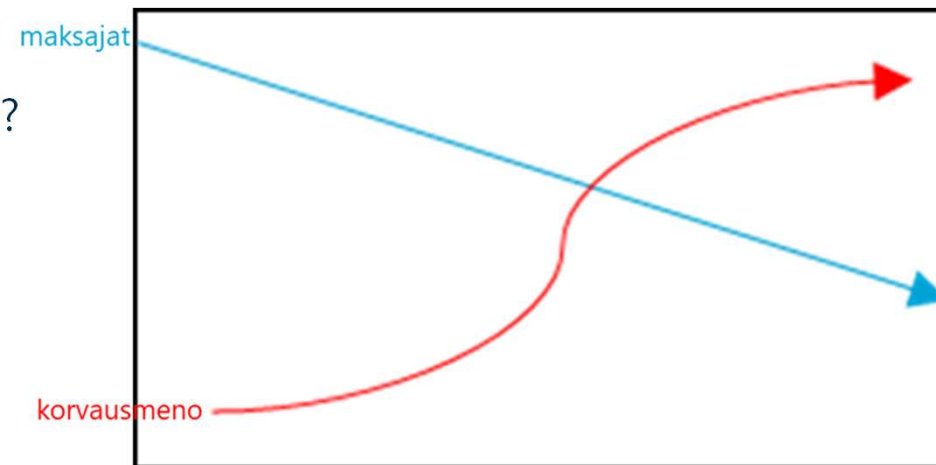
Ryhmävakuutukset:

Ryhmävakuutusten tulevaisuus

Haaste 1: pystytäänkö vakuutusmaksuilla kattamaan kustannukset

- Maksajien määrä pienenee
 - Korvausmeno kasvaa
- =>Pystyykö ala maksamaan vakuutusmaksut?

Ruotsissa valtion rooli salmonellan vastustamisen kustannuksista on suuri. Suomessa asia ei ole oikein edennyt, vaikka kyse on panostuksesta kansanterveyteen.

Ryhmävakuutukset:

Ryhmävakuutusten tulevaisuus

Haaste 2: lainsäädäntö

- **Finanssivalvonta** on 2020 kiinnittänyt huomiota siihen, että nykyiset ryhmävakuutukset eivät täytä vakuutuslainsäädännön (VSL 2§, 3. mom) määritelmää.
 - Ryhmävakuutuksena ei pidetä ryhmälle tarjottavaa vakuutusta, jossa vakuutetun on maksettava vakuutusmaksu tai sen osa = **ryhmäetuvakuutus**
 - **Ryhmäetuvakuutus** rinnastetaan yksilölliseen vakuutukseen ja ryhmäetuvakuutuksen vakuutettu yksilöllisen vakuutuksen vakuutuksenottajaan.
 - Yhteisöä, joka on vakuutuksenantajan kanssa sopinut vakuutuksen tarjoamisesta ryhmän jäsenille, ei pidetä vakuutuksenottajana.
 - Finanssivalvonta kehottaa vakuutusyhtiöitä käymään läpi kaikki ryhmävakuutusjärjestelynsä ja varmistamaan, että ne täyttävät vakuutuslainsäädännön säännökset.
 - Finanssivalvonta tulee tarkastelemaan järjestelyjen lainmukaisuutta.

Bioturvallisuuden kasvava rooli

Olemme kasvavien haasteiden edessä.

- Bioturvallisuutta ovat toimenpiteet, joilla estetään taudin aiheuttajan kontakti tuotantoeläimiin (ja ihmisiin).
- Bioturvallisuus voi olla sisäistä tai ulkoista / muuta bioturvallisuutta
 - sisäinen bioturvallisuus = hygienia
 - estetään tautien leviäminen osastosta toiseen tai eläimestä toiseen
- Ulkoinen bioturvallisuus = ulkoisten tekijöiden aiheuttama tautipaine
 - kulkuväylät ja ajoneuvot
 - materiaalit ja tarvikkeet
 - lannan käsittely
 - henkilöliikenne
 - haittaeläimet
 - eläinliikenne
 - raadot.

Bioturvallisuuteen liittyvissä suojeleohjeissa vakuutusyhtiöt nojaavat pitkälti ETT:n ja Ruokaviraston ohjeisiin ja määräyksiin.

- **Tunnista riskit!**
- **Estä taudin tulo!**
- **Tunne vakuutusturvasi!**
- **Jos on pienikin epäily, ota yhteys eläinlääkəriin!**
- **Minimoi vahingot, noudata annettuja ohjeita!**
- **Seuraa tautitilannetta, viranomaisten ja vakuutusyhtiöiden viestintää, lainsäädäntöä ja keskustelua.**
- **Informoi vakuutusyhtiötäsi vahingoista ja riskeihin vaikuttavista muutoksista!**

Kiitos!